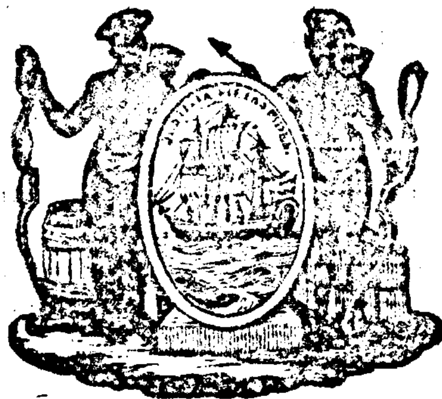
Ao. 1858. Dingsdag

No. 95. 10 Augustus.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 6 *Augustus* 1858.

Bij Gouvernements resolutie dd. 2 dezer maand No. 4, is aan de kinderen van Sallij Marie Gomperts genaamd Lucinde Caro, Hendrik Francis, Hugo Leopold en François Hendrik, vergund, om met weglating van den door hen gevoerd wordende familienaam Gomperts, voortaan dien van *CAUPAIN* te voeren, en zich alzoo te noemen:

Lucinde Caro Caupain,
Hendrik Francis Caupain,
Hugo Leopold Caupain, en
François Hendrik Caupain.

De Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 6 *Augustus* 1858.

Bij Gouvernements-resolutie dd. 5 dezer maand No. 5, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, in het district *Coronie* benoemd:

a. Tot Raad Hoofdingeland, de Heer Charles Elder;

en *b.* Tot 2den Luitenant bij de gewapende burgermagt de Heer J. van Berenstein, thans Adjudant-Onderofficier.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 6 *Augustus* 1858.

Alzoo E. S. Kirn van het Gouvernement heeft verzocht, om het Erf gelegen aan de *Keizer Straat*, bekend onder La. D No. 41, in pacht te bekomen.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten op bedoeld Erf eenig eigendoms of ander regt te kunnen doen gelden, opgeroepen, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, hunne reclames, met overlegging van bewijsstukken, ter Gouvernements-Secretarie in te dienen.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 9 *Augustus* 1858.

Bij Gouvernements-resolutie dd. 7 dezer maand No. 3, is onder de nadere goedkeuring des Konings aan den Heer W. A. J. T. van Lelijveld, op zijn verzoek, een *eervol* ontslag verleend als 2e. Luitenant der divisie *Para*.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.
Aanzoek voor Vrijgeving.

1858.

6 Aug. Van de slavin *Mina*, geboortejaar en moedersnaam onbekend, toebehoorende voor den vrijdom aan S. Lijon.

» » Van de slavin *Affiba* of *Cornelia*, geboren in 1808, dochter van *Betje*, toebehoorende aan C. L. G., N. A. en A. F. van Amson.

» » Van den slaaf *Adonis*, geboren in 1829, zoon van *America*, toebehoorende aan Plant. *Guadeloupe*, divisie *beneden Cottica*.

» » Van het slavenkind *Wilhelmina*, geboren in 1852, dochter van *Julianna*, toebehoorende aan J. A. Mertens.

» » Van den slaaf *Eduard*, geboren in 1819, zoon van de vrije *Pamela*, toebehoorende aan R. C. Oliveira.

» » Van de slavin *Bergina*, geboren in 1828, wier moedersnaam onbekend is, en hare kinderen *Jacob*, geboren in 1849, *Leonard*, geboren in 1853, *Alfred Christiaan*, geboren in 1856, en *Karel Hendrik*, geboren in 1858, toebehoorende aan N. B o x nom. ux.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Tweede Afkondiging.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 8 *Augustus* 1858.

Op den 30sten Julij 1858, is aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk van:

Jean Henri Wathier
en
Rachel Moses Sanches.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
J. F. SAILE VANIER.

Tweede Afkondiging.

Wordt bij deze ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat de *ACTEN VAN PATENTEN* over het jaar **1858**, ten kantore van den ondergeteekende ter afhaling gereed liggen.

Paramaribo, den 9 *Augustus* 1858.

De Koloniale Ontvanger en Betaalmeester,
J. ELLIS.

Over *vier* weken den juisten dag nader te bepalen, zal de Curator en Weesmeester bij het Departement der *Onbeheerde Boedels* en *Weezen* met en benevens de mede ondergeteekende, in het openbaar doen veilen:

Het Erf en daarop staande Gebouwen, gelegen aan de *Pontewerf* en *Zwartenhovenbrug straten*, bekend onder N. W. La. F No. 17 en O. W. La. D No. 509, aankomende:

1o. Den boedel van Elisabeth Petronella van Well, zich ook geschreven hebbende Anna Linscheer

2o. De uitlandige Willem Alexander en Petrus Charles Linscheer.

3o. De minderjarigen Susanna Paulina, Jacobus Philipus, Theodorus Johannis en Christina Margaretha Linscheer en

4o. De mede ondergeteekende.

Paramaribo, den 9 *Augustus* 1858.

De Curator en Weesmeester voornoemd,
Bij afwezigheid van denzelven,
C. KAERSENHOUT,
1e. Commies.

[9826] S. F. LINSCHEER.

(9705) De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 13den Augustus 1858, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij Executie verkoopen:

De **Centraal fabriek**, cum annexis, op de Plant. *Buitenrust*, aankomende de Erven van W. Jackson en Wed. W. Jackson.

Paramaribo, den 9 *Augustus* 1858.

Bij Afwezigheid van den Exploicteur voornoemd,
De 1e. Substituut Exploicteur,
J. A. A. SALOMONS.

[9707] De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 13n. Augustus 1858, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen:

De slaven *Frans* en *Christiaan*, bekend gestaan hebbende ten kantore der Registratie van slaven ten name van J. B. L. Ten Behm Wentholt, (nu boedel) doch als het wettig eigendom van H. Stenhuijs Jr., als eenige Erfgenaam van zijnen vader nu wijlen H. Stenhuijs in executie genomen, welke slaven thans ten kantore der Registratie van slaven bekend staan ten name van H Stenhuijs Jr.

Paramaribo, den 9 Augustus 1858.

Bij Afwezigheid van den Exploicteur voornoemd,

De Eerste Substituut Exploicteur,

J. A. A. SALOMONS.

Berigt aan Zeevarenden.

Overeenkomstig de opdragt, vervat in de Resolutie van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur dd. 3 Augustus jl. No. 4, wordt ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat ten gevolge van het wegraken der uiterton voor de monding der rivier *Marowijne*, eene verandering in de betonning van dit vaarwater is ontstaan, en deze alsnu bestaat uit *drie zwarte tonnen*, welke men bij het inkomen aan *bakboordszijde* houdt.

De uiterton ligt thans bij gewoon laag water in 11 voeten diepte zachte grond, in de peiling:

Jean Pierre Z 22° W.

op 5° 54′ Noorderbreedte en 53° 59′ lengte West van *Greenwich*.

De 2e ton, welke tegen de *Fransche Bank* geplaatst is, ligt in 16 voeten diepte harden grond met

de *Mana rivier* geheel open Z 57° O.

Jean Pierre Z 15° W.

De 3e. ton in 21 voeten diepte zeer zachten modder met

de *Mana rivier* die zich dan juist zal sluiten Z 68° O.

Jean Pierre Z 16° O.

Van de uiter- naar de 2e. ton is de rigting Z 23° W., (*)

Van de 2e. naar de 3e. of binnenton Z 43° W.

In het gat volgt de stroom deszelfs beloop; bij de uiterton loopt de vloed om de Z W en de eb om de N. N. W.

Met nieuwe en volle maan, is het voor de rivier ten 5u. 30′ hoog water; met doode getijden rijst het water 4 a 5 voet met spring getijden 8 a 9 voeten.

Om de rivier *Marowijne* aan te doen brenge men *Papegaaijenhoek* (*Fransch Guijana*) in het Z Z W, om met dien koers daarop aan te houden. Den wal naderende brengt men de *Zeekoe kreek* even buiten dien hoek, in welk merk men de uiterton zal aanloopen. De grond tot binnen de uiterton zacht zijnde, kan men zonder vrees in den wal sturen.—

Van de uiterton valt de koers Z Z W op de 2e. ton, die men juist in den *Franschen hoek* zal zien; de grond wordt dan hard, doch de diepte neemt dan spoedig toe

Van de 2e. ton stuurt men Z W op de binnenton,— die men van daar, even buiten den *Hollandschen hoek* ziet,— aan, om vervolgens de rivier in te loopen.

Bij het uitwerken zij men indachtig niet binnen de 2e. ton te komen, dewijl die tegen de *Fransche bank* aanligt welke zeer steil is.

Paramaribo, den 6 Augustus 1858.

De waarn. Havenmeester,

J. VAN LIER.

(*) In de vorige Advertentie abusivelijk gesteld: 33.

Het openbaar onderwijs in Spanje.

Eerst in de laatste tien jaren is men aan gene zijde der Pyreneën begonnen zich ernstig bezig te houden met de verbetering van het openbaar onderwijs, tot dien tijd nagenoeg verwaarloosd of ten minste door tegenstrijdige wetten geregeld, die zonder uitvoering bleven. De achtereenvolgende omwentelingen, die Spanje verdeelden en beroerden, de tallooze opstanden uitgebarsten op een' bodem door burgerkrijg en staatszucht fel geteisterd, waren oorzaken van dat verval; er moesten krachtige middelen worden aangewend, om aan den treurigen toestand, waartoe het onderwijs was gebragt, een einde te maken. Dit begreep een uitstekend geleerde, die in deze hervorming, welke in 1845 een aanvang nam, een belangrijk aandeel had. Antonio Gil y Zarate had zich niet alleen als een voortreffelijk dramatisch dichter doen kennen, zoowel door de verschillende tooneelspelen, die hij in het licht gaf, als door de *Manuel de littérature*, die alle belangstelling verdient; maar ook in de administrative dienst betoonde hij zich een verdienstelijk ambtenaar, die gedurende geruimen tijd aan het hoofd stond van het openbaar onderwijs en wien later de eervolle betrekking van lid, van den staatsraad werd opgedragen. Als vele anderen was Gil y Zarate gematigd en bezadigd lid door de revolutie van 1854 tot de partij der *cesantes* gebragt, die beurtelings de verslagenen in alle rigtingen opneemt; hij verloor zijn ambt en vond in de rust die hij genoot, gelegenheid om een werk te schrijven over het openbaar onderwijs. Wat Gil y Zarate deed als ambtenaar van den staat, verhaalt hij als schrijver: hij toont aan, tot welken lagen trap vroeger het openbaar onderwijs in Spanje was gedaald, tot welken toestand het gebragt werd te midden van een algemeen verval; welke de pogingen waren, om het op te beuren en te doen herleven. Zijn belangrijk en leerrijk werk beschrijft eene reeks van hervormingen, die meermalen elkander tegenwerkten, die op eene moeijelijke wijze werden voleindigd en die nog laatstelijk te kampen hadden met eene wet, die welligt niet de laatste is geweest.

Wanneer men slechts oppervlakkig oordeelt dan is het openbaar onderwijs op zich zelf geheel vreemd aan politiek, en niet anders dan als een bijzonderen tak van bestuur te beschouwen; het heeft even als de justitie en de financien zijne bijzondere regelen, zijn uitsluitend beheer en zijn eigenaardig doel, maar in zijne nederig en practische strekking kan men met iederen tred den schitterenden of verzwakten weerglans van den volksgeest opmerken, die zich in verschillende vormen openbaart. Gil y Zarate beschouwt het onderwijs niet, in zoover het zich tot kwestien van school en statistische bijzonderheden bepaalt; hij scheidt het niet af van den loop der Spaansche beschaving, zijn werk moet veeleer gehouden worden voor eene zedekundige geschiedenis van het schiereiland. Wanneer de beschaving van een land zich op het naauwkeurigst laat afmeten naar het aantal inrigtingen van openbaar onderwijs, die men er aantreft, dan zou Spanje ongetwijfeld het beschaafdste volk van het Westen te noemen zijn. Er was inderdaad een oogenblik, waarop het zich op talrijke universiteiten beroemen konde, die mild werden begiftigd, voorzien waren van leerstoelen in alle vakken van geleerdheid, en die opgeluisterd waren door den glans van een uitstekend onderwijs, dat niet slechts de jongelingschap der natie zelve, maar eene menigte vreemdelingen derwaarts riep. De ontwikkeling van dit uitgestrekt en bloeijend geheel, geschiedde niet in een enkelen dag; zij telde onderscheidene tijdperken. Aanvankelijk, toen de inval der Arabieren alles scheen te verzwelgen, had Spanje, dat achter de steile rotsen van Covadonga als het ware was teruggetrokken, meer behoefte aan soldaten dan aan studenten of geletterden, en de priesters zelven, die de wapenen voerden, vergaten welhaast de kennis, welke zij door studie hadden opgegaard. Wie onderrigt verlangde, zag zich genoodzaakt naar Frankrijk te trekken, of zich naar dat gedeelte van Spanje te begeven, dat aan de Arabieren onderworpen was De Israelieten hunnerzijds arbeidden nog aan de opkweeking der beschaving. Maar wat betreft de regtstreeksche en bijzondere middelen, om tot onderwijs te geraken, het kwam alles gedurende een geruimen tijd neder op eenige onbeduidende scholen, die aan kerken of kloosters verbonden, gesticht waren door de monnikken van Cluny, die omstreeks de 11de eeuw in Spanje gekomen waren. Tot zoo lang levert Spanje het schouwspel op van strijd en verwarring; het is een met regt strijdlustig volk, dat zich inspant, om door krachtige verdediging en aanhoudenden kamp zijne nationaliteit te herwinnen.

Eene nieuwe beweging vangt aan in de 13de eeuw na het gevecht bij Las Navas de Tolosa. De eerste universiteit verrijst; zij wordt door Koning Alfons VIII van Castilie te Palencia gesticht en spoedig door die van Salamanca gevolgd, die na korten tijd alle overigen zou in de schaduw stellen; niet lang daarna werd te Valladolid een derde gesticht. Van toen af, naar mate Spanje vaster voet zet in zijn eigen grondgebied, vertoont zich in het onderwijs gestadige ontwikkeling; de middelen om er toe te geraken vermeerderen in de veroverde steden, te Valencia, te Sevilla, te Murcia terwijl zich andere inrigtingen vormen te Saragossa te Lerida, te Barcelona, en in de beide landstreken van Arragon en Catalonie, die nogtans, hetzij ten gevolge van hare ligging in de nabijheid der Romantische wereld, hetzij uithoofde van den ondernemenden geest der zeevarende Cataloniers en van eene voortdurende gemeenschap met Frankrijk en Italie, onder den kampstrijd met de Arabieren tot een minder lagen trap van beschaving waren gedaald. Drie eeuwen houdt die heilzame bewe

ging stand en in de 16de eeuw is zij tot haar toppunt gestegen, wanneer de kardinaal Cisneros de universiteit van Alcala opgerigt. Het was dat groote tijdstip toen Spanje, hetwelk voortaan door geen boei meer gekneld zou worden, dat door den strijd tot heldengeest was aangevoerd en door de staatkunde van Karel V werd medegesleept, zich over geheel Europa begon te verbreiden. Eene schoone letterkunde verrees, en het schiereiland telde niet minder dan veertig universiteiten, in wier oorsprong zoowel, als in wier ontwikkeling de wezenlijke beginselen en eerste kiemen der Spaansche beschaving, het streven naar onafhankelijkheid, de zucht tot eene oppermagtige wilsuiting, de Koninklijke bescherming en godsdienstige bekrachtiging verholen lagen. Hetzij uit drijfveeren van godsvrucht, hetzij ter aanmoediging van de beschaving des geestes, werden door bisschoppen, door de grooten en de gemeenten de voortreffelijkste scholen gegrondvest. Die scholen namen hare zelfstandige plaats in en vormden wat men noemde een *estudio general*; de vorsten kenden deze zedelijke ligchamen een burgerlijk bestaan toe en verleenden haar aanzienlijke voorregten, zelfs ontheffing van belastingen en eene eigen regtspleging. De Heilige Stoel schonk zijne bekrachtiging aan deze instellingen, waarbij thans eene nieuwe universiteit was gevoegd. Tusschen deze verschillende middenpunten van het onderwijs bestond nogtans geenerlei band. De universiteiten waren geheel onafhankelijk van elkander; ieder had hare eigene regeling en statuten en werd door hare eigene wetten beheerscht. Wat men later vrijheid van onderwijs heette, bestond destijds in Spanje met der daad in dien zin, dat generlei eenvormige regering voor het openbaar onderwijs bestond. Wel hadden de vorsten er naar getracht eene soort van gemeenschappelijk beheer vast te stellen en eene zekere regelmatigheid in te voeren. Zij slaagden in hunne pogingen zeer onvolkomen; zij waren inzonderheid afgestuit op het klimmend gevoel van onafhankelijkheid, dat in den boezem der universiteiten voortleefde, die in waarheid nogtans door tweeërlei band vereenigd werden, den eenen voortspruitende uit de algemeene bescherming, die de kroon uitoefende, den anderen, en die krachtiger was, zamenhangende met het godsdienstige geloof, dat overal hetzelfde was en zich overal met evenveel warmte openbaarde. Van daar dan ook, dat de Pausen de eigenlijke wetgevers waren van het onderwijs in Spanje, en dat de Koningen niet zelden, zoo het slechts konden, het beproefden om de voorregten van het burgerlijk gezag met klem te doen gelden. Zelfs daar, waar de Catholieke eenheid volkomen en onbeperkt gezeteld was, waren de beide magten in aanhoudenden strijd.

De naauwkeurigste berigten over de Spaansche universiteiten zijn door geestige romans medegedeeld. Deze tafereelen, door de verbeelding geschetst, zijn als beschrijvingen der zeden niet van waarheid ontbloot. Maar wat deze regeling oorspronkelijks, ernstigs en merkwaardigs bevat, verdwijnt in de bijzonderheden van een leven, vervuld met allerlei lotgevallen en vrolijk gewoel. Het was in der daad een belangwekkend schouwspel, uit den eigenaardigen geest van Spanje voortgesproten, het was eene wereld in wezen en vormen, bijzonder democratisch. Niet geheel ten onregte bestempelde men de universiteiten met den naam van gemeenebesten; Salamanca nam dezen titel aan in zijn statuten en verdiende dien naam. Het zal niet onbelangrijk worden geacht, wanneer wij hier eene schets mededeelen van het bestuur dezer universiteiten. Twee aanzienlijke dignitarissen stonden aan het hoofd: de kanselier en de rector

(*Vervolg in ons volgend nommer.*)

*** Uithoofde van de thans algemeen heerschende min of meer ernstige ongesteldheden bij de kentering van het saisoen, ten gevolge waarvan ook onze geemploijeerden verhinderd worden het gewone werk te voltooijen, vleijen wij ons dat onze lezers de mindere uitgebreidheid van dit nommer, wel zullen verschoonen.

De Redactie.

Scheepvaart.

UITGEKLAARD.

Den 5 dezer, het Nederl. schip *Josephine*, kapt. Hofker, naar New-York, in ballast.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Plantage Dordrecht, kapt. J. M. Brakke, adres bij J. C. Oosterbaan.

Luitenant Admiraal Tjerk Hiddes, kapt. O. S. Parma, adres bij H. C. Levy. Sluit 15 dezer.

Juno, kapt. Rosberger, adres bij M. M. Curiel. *Sluit 10 dezer.*

Willem Eduard, kapt. H. D. van Wijk Jr. adres bij J. G. Fonseca Fz. Sluit HEDEN.

Johanna Christina, kapt. J. H. ter Wiessen, adres bij J. H. Zaal. Sluit 20 dezer.

Susanna, kapt. Groenewoud, adres bij J. F. Favereij. *Sluit 25 dezer.*

Caspar de Robles, kapt. van Slooten, adres bij H. Degenhard.

Eliza, kapt. Visser, adres bij J. M. Polak

Rijnbrand, kapt. P. F. Lange, adres bij J. H. Zaal.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij J. Gisius.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Wilhelmina, kapt. Klint, adres bij C. J. Leijsner.

Triton, kapt. Duinker, adres bij J. Gisius.

ADVERTENTIEN.

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**

Het Abonnement is per jaar . . . *f* 20—

voor zes maanden . » 11—

» drie » . » 6—

Voor elk afzonderlijk nommer der Courant . . . » —25

De prijs der Advertentien is per regel » —2?